

«Abşeron» Mədə-Bağirsaq Sanatoriyasında...

(Yazıcının gündəliyindən II yazı)

Sanatoriyasına müalicəyə gəndə, orada müalicə olunanlar demişdi ki, çalşın qoy sizi Habil hakim müalicə etsin. Çünki o, öz işinin peşakardır və xəstələri də çox diqqətlə dinləyib, onlara düzgün diaqnoz qoyur. Ona görə "Abşeron" Sanatoriyasının rəhbərliyindən xahiş etdim ki, müalicə hakimin Habil hakim olsun. Fəxrəddin hakim də mənim xahişimi nəzərə aldı.

Tibb bacısı Leyla Ağacovanın və Sadaqat Nuriyevanın müayinəti məni və həyat yoldaşımı onun yanına göndərdi. Qəbulunda xəstə çox idi. Növbəmiz gələndə o bizi qəbul etdi. Habil hakim orta boylu, gülmür, nurani bir insandır. Çox təmkinli danışır. Ən əsası işə hər bir xəstəni diqqətlə dinləyir, ondan vaxtı ilə keçirdiyi xəstəlikləri soruşur və sonra diaqnoz qoyur. Hər bir fikrində də məntiqi xəstəni tam inandırır bilir. Xəstələr ona tam inandıqlarına, onun təyin etdiyi dərmanları və prosedurları dəqiq yerinə yetirdiklərinə görə, səfa tapırlar. Onunla həmsöhbət olub, xəstələri necə müalicə etmək metodu ilə tanış oludum.

İlk öcə Habil hakimi oxucularımıza yaxından tanımaq istəyirəm.

Habil Salah oğlu İsgəndərov 1952-ci ildə İmişli rayonunda anadan olub. Orta təhsilini də bu ra-

yını yaradan faktorlara daxilidir. Bu xəstəlik də axır vaxtlar kəskin dərəcədə çoxalıb. Planetimizdə radioaktivliyin artması da bu xəstəliyi törədən bir. Sürət pozğunluqları da bu xəstəliyin əmələ gəlməsinə səbəb olur.

- Bu xəstəliyi sağaltmaq üçün insanlar ilk öcə özləri necə öz həkimləri ola bilərlər?

- İlk əvvəl insanlar qidalanmanı gözəlməlidirlər. Düzgün qidalanmağa höküm riayət etməlidirlər. Yerli

Habil İsgəndərov: «İnsanı xəstəliyə salan qidalanma rejiminin pis və qidaların keyfiyyətsiz olmasıdır»

İşləyirəm. Burada Azərbaycanın bütün bölgələrindən insanlar müalicə olunur. Ona görə də ələ bir rayon yoxdur ki, orada bizim dostumuz, bizdə müalicə alan xəstəmiç olmasın. Azərbaycanın rayonlarına gəndə görünür ki, soni görüb, çoxlu adamlar sona yaxınlaşır və xoş gəlmir deyirlər. Soni özlərinin aziz adamı kimi qarşılayırlar. Məcbur edirlər ki, onlara qonaq gədsən. Mənə ələ gəlir ki, hakim üçün bundan aziz iş, böyük mükafat yoxdur. Və yaxud da ələ xəstələr var ki, 20 ildir ki, bura gəlib-gedir. Bu illərdə də biz onlarla dostlaşmışıq. Mübaligəsiz olaraq, sizə bir məqamı deyim ki, Yəsəntukiyə gədən adamlar bura gələndə buranı daha çox bəyənirlər. Buradakı müalicəni daha üstün tuturlar.

- Sanatoriyamızın işini yaxşılaşdırmaq üçün dövlət rəhbərliyi sərəncamlar verib. Həmin sərəncamları sizin sanatoriyaya da şamil olunmur?

- Əlbəttə. Həmin sərəncamlardan sonra burada çoxlu əsaslı təmir işləri görüldü. Artıq sanatoriyamız həyati də abadlaşdırıldı. Çoxlu ağaclar, gül kolları əkilib. Həyatdəki yollar abadlaşdırıldı. İnənamur ki, ən qız vaxtda bu sanatoriyaya daha gözəl olaçaq.

- Deyərlər ki, Sovətlər Birliyinin vaxtında bura eyni vaxtda 800-1000 nəfər xəstəni qəbul ələyib. Bəs indi vəziyyət necədir?

- İndi təxminən 180 nəfərə qədər xəstələri eyni vaxtda qəbul ələyib bilirik. Bunun da əsas səbəbi ondadır ki, Qarabağ müharibəsiə bağlı həmin bölgədən gələn çoxlu qaçqınlar, köçkünlər bizim sanatori-

yada yerləşdirilib. Hələ də onların çoxu burada məskunlaşılıb. Amma əvvəllər siz deyən kimi eyni vaxtda 1000 nəfərə kimi xəstəni qəbul ələmək imkanımız vardı. Doğrudur, ində ələ insanlar da var ki, burada qalır, amma gəlib öz müalicəsinə ələlir gedir. Amma stasionarda müalicə ələmaq daha yaxşıdır. Çünki bünən effektiv xəstələr üçün daha yaxşı olur.

- Qeyd etdiniz ki, insanlar burada müalicəni Yəsəntukidən daha üstün tuturlar. Bunu necə təsdiq ədə bilərsiniz?

- Mən həm Yəsəntukidə və həm də burada müalicə olunan çoxlu xəstələri söhbətlər aparmışam. Fərdi, Yəsəntukidə inkişaf var. Orada müalicə aparatları bizdə olandan daha yaxşıdır. Amma bizim sanatoriyaya həkimlər, tibb bacıları daha yaxşı mütəxəssislər olduqlarına görə, həmin xəstələr bura ələ oranın arasında heç bir fərq görmürlər. Hətta buranın müalicəsinə oradan güclü hesab edirlər. Ona görə də bu sanatoriyayı görən və burada yaxşı müalicə effektiv ələn xəstələr Yəsəntukiyə gətmirlər. Çünki Yəsəntukiyə gətmək də insanlarımızın çoxunun cibinə uyğun deyil. Axı ora gətmək üçün çox böyük xərç çəkmək lazımdır. Əgər müalicənin effektiv bizim sanatoriyaya ələ Yəsəntukidəki sanatoriyamın eynidirsə, deməli, burada müalicə olunmaq daha yaxşıdır.

- Azərbaycan xalqına bir hakim kimi istəkləriniz nədir?

- Xalqımıza ən böyük arzumdur ki, onlar xəstələnməsinlər. Həmişə canları sağlam olsun. Həkimlərə yalnız dost kimi görüşsünlər. Hakim-xəstə kimi yox. Ən əsası işə bəzən yarət yərimiz olun. Qarabağ torpaqlarının təzliklə gəli qaytarcaq. Ona insanların əsəbləri sakitləşər və mədə-bağirsaqqa bağlı xəstəliklər də olacaq. İnənamur ki, təzliklə belə də olacaq. Prezidentimiz İlahəm Əliyevin sayəsində təzliklə torpaqlarımız geri qaytadacaq. İnsanların rifah hali təzliklə yüksələcək və xəstəliklərin sayı da çox azalacaq. Çünki insanın əsəbləri yerində olsa, rifah hali yaxşılaşsın, onda xəstəliklər də olmaz. İnsanın əsəson xəstəliyə salan əhtiyac və vəziyyəti pis olmasdır. Çünki bunlar bütün xəstəliklərin ilk yaranma səbəbi və faktorudur.

Ağalar İDRİSOĞLU,
Yazıcı-rejissor,
Əməkdar incəsənət xadimi

yonda alandan sonra sənədlərini Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutuna verib və qəbul olub. 1975-ci ildə ali məktəbi bitirəndən sonra Neftalan Sanatoriyasında əmək fəaliyyətinə başlayıb. 1985-ci ildən Bakıda ayrı-ayrı tibb ocaqlarında öz əmək fəaliyyətini davam etdirib. 1992-ci ildən "Abşeron" Mədə-Bağirsaq Sanatoriyasında şəbə müdiri vəzifəsində işləyir. Yüksək ixtisaslı qəstent-rolodur.

- Mədə-bağirsaq xəstəliyi son vaxtlar çox yayılan xəstəliklərdəndir. Bunun yaranma səbəbi nədir? İnsanlar on etməlidirlər ki, bu xəstəliyə tutulmasınlar?

- Bu xəstəliyin yaranma səbəbləri çoxdur. Burada mən deyirdim ki, əsas səbəb qidalanma rejiminin, qidaların tərkibinin keyfiyyəti olmasındır. Bəlkibinin kimi son vaxtlar çoxlu süni qidalar yaranıb. Bunlar orqanizmə pis təsir edir. Mədə-bağirsaq xəstəliyini yaradan əsas faktorlardan biri də əsəb xəstəliyidir. Əsəb xəstəliyi də XX və XXI əsrin ən böyük balasıdır. Endokrin xəstəliklər də mədə-bağirsaq xəstəli-

qidalardan daha çox istifadə etməlidirlər. Fanta, kola və bu kimi insan orqanizminə zərərli içkilərdən uzaq olmalıdırlar. Soyuducudan çıxan yeməkləri soyuq formada bərbəşə yemək düzgün deyil. Qaynar, çox isti yeməklər yemək, isti qay çimək də qəti olmaz. Çünki bunlar mədə-bağirsaq xəstəliyinin yaranmasına səbəb olur. Bu xəstəliyə tutulan və belə şikayəti ələn insanlar ilk öcə qəstentoloqa müraciət etməlidirlər. Yaxşı olar ki, stasionar müalicədən əvvəl xəstələr sanatoriyalarda müalicə olunsunlar. Ya da əgər xəstələr stasionar müalicədən sonra hökəmə sanatoriyaya müalicəni davam etməlidirlər. Ona effektiv daha yaxşı olur. İnsanların çoxu bu xəstəliyə adi bir şey kimi baxır. Amma onlar bilmirlər ki, mədə-bağirsaq xəstəliyi insan orqanizminə çox böyük fəsadlar vərə bilər. Bu fəsadlar da ölümlə nəticələnər.

- Ələ ağır xəstələr olubmu ki, siz onları sağaltmışınız və bu gün də onları xatırlayırsınız...

- Əlbəttə, ələ insanlar çox olub. Sevinirəm ki, sanatoriya sistemində

